

k moderní elektrizační soustavě

Modernizace elektrizační soustavy je klíčová pro efektivní integraci obnovitelných zdrojů a posílení energetické bezpečnosti i konkurenceschopnosti České republiky. Tradiční rozšiřování infrastruktury v podobě nové výstavby je potřebné, ale časově i finančně náročné.

Chytrá neinvestiční opatření přitom umožní optimalizovat již existující kapacity, **snížit náklady pro spotřebitele** a **urychlit připojování** nových obnovitelných zdrojů či dobíjecích stanic, které podporují stabilitu sítě i rozvoj české ekonomiky a regionů.

26 GW

V síti je dnes zasmluvněno 26 GW nerealizovaných projektů FVE a VTE.

17,6 GW

Odhadujeme, že chytrá neinvestiční opatření uvolní v síti až 17,6 GW kapacity.

85,7 mld. Kč

Až 85,7 mld. Kč můžeme do roku 2035 ušetřit na investicích do sítě. Studie Eurelectric totiž uvádí, že zavedením vhodných regulatorních opatření lze investice snížit až o 18 %.

Navrhujeme proto v letech 2025–2030 přijetí 4 klíčových opatření, která uvolní kapacitu v síti.

Lepší rozdělování kapacit

Data ERÚ ukazují, že distributoři v letech 2022–2023 zaznamenali **trojnásobný růst žádostí** oproti roku 2021 a zamítli více než 75 % žádostí o rezervaci výkonu o celkové kapacitě téměř 70 GW. Ke konci roku 2024 však zůstává rezervováno **asi 26 GW** pro dosud nerealizované fotovoltaické a větrné elektrárny.

To je **více než dvojnásobek plánovaného instalovaného výkonu obnovitelných zdrojů pro rok 2030 dle NECP**. Distributoři proto očekávají, že významnou část rezervací projekty nevyužijí, čímž blokují připojení ostatním. Dle našeho předpokladu se může jednat **až o 10 GW**.

Doporučujeme využít:

- **Nové rozdělení nevyužitých či spekulativních rezervací kapacity** pomocí pozitivní motivace žadatelů (finanční amnestie za opuštění fronty) nebo skrze začlenění povinných milníků do smluv o připojení, např. obstarání si potřebných povolení.
- **Zavedení principu "use it or lose it"** (využívej svou kapacitu, nebo ji ztrať) pro zamezení naddimenzovaným rezervacím, které uživatelé sítě reálně nevyužijí.
- **Reforma systému připojování k síti**, která upřednostní lépe připravené projekty OZE s vyšším společenským významem či instalaci bateriových úložišť.

Chytřejší využívání sítě

Pro flexibilnější využívání stávajících kapacit sítě doporučujeme využít 3 nástroje:

- V Česku již umíme sdílet nejen elektřinu ale i **připojení k distribuční soustavě**. Umožňuje to **tzv. cable pooling**, kdy se k jednomu bodu může připojit větrná, fotovoltaická elektrárna i baterie zároveň.
- Poskytovat výrobcům elektřiny **kompensace za flexibilní smlouvy o připojení**, které umožňují distributorům reagovat na přetížení a uvolňovat kapacitu pro další projekty omezením výroby.
- Zavést **dynamické síťové tarify**, které motivují spotřebitele k přesunu spotřeby mimo špičky.

Flexibilita a akumulace pro síť

V roce 2024 solární elektrárny **vyrobily rekordních 3,9 TWh, ale 15 % této elektřiny** mělo nulové či záporné ceny. Tomu se dalo předejít včasným zavedením akumulace a flexibility. Flexibilita, tedy schopnost měnit výrobu či spotřebu pro vyrovnávání sítě, dále posiluje tlak obnovitelných zdrojů na **snížení cen pro spotřebitele** a umožňuje zvýšit soběstačnost v dodávkách elektřiny.

Klíčové je proto nyní:

- Urychleně **dopracovat novelu energetického zákona tzv. lex OZE 3**, včetně všech prováděcích předpisů.
- Zmírnit požadavky **pro zapojení domácností** do poskytování flexibility.
- Zajistit **včasné spuštění vyhodnocování flexibility** Elektroenergetickým datovým centrem.

Urychlené nasazení chytrého měření

Chytré elektroměry jsou **klíčovým nástrojem moderní energetiky**, který umožňuje spotřebitelům sledovat spotřebu i výrobu elektřiny téměř v reálném čase a **distributorům lépe plánovat rozvoj sítě**.

Česko však v jejich zavádění zaostává – **v roce 2023 je mělo jen 3 % domácností**, zatímco osm států EU je již plošně využívá. Legislativní požadavky jsou u nás nedostatečné a počítají s pokrytím jen 20 % odběrných míst do roku 2027.

- Doporučujeme Ministerstvu průmyslu a obchodu **vypracovat plán plošného zavedení chytrého měření do roku 2030** a urychlit termíny instalace ve vyhlášce o měření.

Domácnosti mohou díky chytrým elektroměrům snížit svoji spotřebu o 6–18 %.

Kontakt

Jan Bakule, +420 778 764 647
jan.bakule@frankbold.org